

en Sag for sig; men Kendsgerningen er, at Folkekirken har den fra Enevoldstiden arvede Forfatning, og denne Forfatning skal ordnes ved Lov. Det er imidlertid ganske overladt Regering og Rigsdag, hvorledes denne Forfatning skal ordnes. Den højtærede Minister og det ærede Medlem sagde, at det skal være en repræsentativ Forfatning. Det staar der intet om i Grundloven, men selv om det stod der, er det i hvert Fald overladt til Lovgivningsmagten, hvorledes den vil opfylde dette Bud, paa hvilken Maade den vil søge at faa Folkekirken repræsenteret, og der vilde end ikke være noget i Vejen for, at Rigsdagen besluttede, at der ikke skulde indføres nogen anden Repræsentation for Folkekirken end Rigsdagen selv. Selve Ordene i Grundloven forpligte os kun til, at, hvad vi gøre for at ordne Folkekirkens Forfatning, skal ske ved Lov. Hvordan Forfatningen skal ordnes, beror naturligvis overordentlig meget paa, hvilken Opfattelse vi have af Folkekirken. Der mente det ærede Medlem for Stubbekøbing, at han og jeg saa meget forskelligt paa dette, idet han saa paa det som Jurist og jeg som Teolog. Jeg tror, at det ærede Medlem tager fejl. Med Hensyn til Folkekirkens nuværende Tilstand og Maaden, hvorpaa den skal ordnes, maa det ærede Medlem og jeg ganske naturlig blive enige, og det viste sig jo ogsaa, at vi paa dette Punkt vare ganske enige, idet det ærede Medlem lige saa vel som jeg hævdede, at den Institution, vi kalde Folkekirken, er en af Staten oprettet Institution, en af Staten styret Institution og en Institution, der kun kan forandres ved Statens lovgivende Myndigheder, altsaa det er, hvad man kalder en Statsindretning, en borgerlig Indretning, hvad vi nu ville kalde den. Med Hensyn til det juridiske ere vi ikke uenige, men det ærede Medlem havde en teologisk Betragtning, og det var den, at Folkekirken var et Trossamfund. Foruden at være det, vi vare enige om, en borgerlig Indretning, var Folkekirken et Trossamfund, og det ærede Medlem sagde, at man maatte stille den lige med de andre Trossamfund, for nu var den ringere stillet end det ringeste. Der forhavsedes jeg over det ærede Medlems Udtalelser, de syntes mig ikke at vidne om Juristen. Det ærede Medlem kan umulig fastholde, at Folkekirken er stillet ringere end det ringeste af de andre Trossamfund. De andre Trossamfund faa ikke nogen som helst Understøttelse af Staten, men Staten bærer hele Folkekirken. De andre Trossamfund ordnes ikke af Staten,

de ordne sig selv, fordi de ere ganske uafhængige af Staten men Folkekirken underholdes af Staten, og styres af Staten. Med Hensyn til Frihed kan den selvfølgelig ikke forlange at være stillet lige saa frit som de Trossamfund, der ingen Understøttelse faa fra Staten. Den Institution, der underholdes af Staten, kan aldrig komme til at staa i den Grad frit over for Statsmagten som den, der er ganske uafhængig af den. Det synes mig at være klart. Men dernæst synes det nu ogsaa at være klart, at Folkekirken slet ikke kan kaldes noget Trossamfund. Jeg vil dog henstille til ærede Medlemmer, hvilken Forestilling man maa faa om, hvad det vil sige at være et Trossamfund, hvis man ser paa vor Folkekirke. Det vilde være et højst mærkeligt Trossamfund, der saa saaledes ud som den med alle dens mange forskellige Retninger, alle dens mange Medlemmer, som slet ikke have noget at gøre med Folkekirkens Tro, men som alligevel ere Medlemmer af denne borgerlige Institution, som kaldes den danske Folkekirke. For mig staar det derfor saaledes, at, hvis Folkekirken skulde stilles lige med de andre Trossamfund, maatte vi enten lade den sejle sin egen Sø som en selvstændig Kirke, der ingen Understøttelse fik af Staten og ikke styredes ved Statens Love, eller ogsaa maatte vi understøtte de andre Trossamfund paa samme Maade, som vi understøtte Folkekirken, altsaa gøre noget lignende, som man gør i Frankrig. Men man kan neppe paa en Gang lade Staten ganske underholde Folkekirken og saa alligevel give den en fuldstændig fri Stilling, som et uafhængigt Trossamfund. Jeg tror, at jeg paa det Punkt er ikke saa lidt bedre Jurist end det ærede Medlem.

Jeg er imidlertid enig med den højtærede Minister i, at Folkekirken er en borgerlig Indretning af en særegen Art. Det har jeg hele Tiden betonet. Jeg har ikke nøjedes med at sige, at det var en borgerlig Indretning, men jeg har sagt, at det var en borgerlig Indretning til det religiøse Livs Fremme, og jeg vil yderligere føje til, at det er en borgerlig Indretning til det religiøse Livs Fremme under evangelisk-lutherske Former, men en borgerlig Indretning er og bliver det og intet Trossamfund. Det ærede Medlem for Stubbekøbing frygtede for, at jeg paa dette Omraade var Anarkist, altsaa at jeg slet ingen Orden vilde have inden for Folkekirken. Der tager det ærede Medlem ganske fejl. Jeg ønsker en Orden inden